

DATOS IDENTIFICATIVOS

Anatomía humana para o movemento

Materia	Anatomía humana para o movemento			
Código	P02G051V01104			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Diz Gómez, José Carlos			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B2	2.1 Saber orientar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.
B3	2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.
B4	3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).
B9	6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.
B10	6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.
B11	7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.
B12	7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.
C5	2.1 Saber orientar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfasis nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.

- C6 2.2. Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.
- C7 2.3 Deseñar e aplicar de forma fluída, natural, consciente e continuada, un exercicio físico e unha condición física adecuados, eficientes, sistemáticos, variados, baseados en evidencia científica, para o desenvolvemento de procesos de adaptación e mellora ou readaptación de determinadas capacidades de cada persoa en relación ao ser humano. o movemento e a súa optimización; co fin de poder resolver problemas desestruturados, de complexidade crecente e imprevisibles e con énfase en poboacións de carácter especial.
- C9 2.5 Saber readaptar, reciclar e/ou reeducar persoas, colectivos ou equipos con lesións e patoloxías (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), compiten ou non, mediante actividades físico-deportivas e exercicios físicos adecuados ao seu características e necesidades.
- C11 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade.
- C12 3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).
- C13 3.3 Articular e despreparar programas de fomento, orientación, coordinación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade física, o exercicio físico e o deporte para toda a poboación, facendo fincapé nas poboacións de carácter especial, coa presenza dun profesional ou realizados de forma independente polo cidadán, nos distintos tipos de espazos e en calquera sector da actividade física e da intervención profesional do deporte (ensinanzas físico-deportivas formais e informais; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; xestión da actividade física e deportiva) segundo ás posibilidades e necesidades dos cidadáns, para acadar a súa autonomía, comprensión e a maior e adecuada práctica da actividade física e do deporte.
- C14 3.4 Promover a educación, a difusión, a información e a orientación constante ás persoas e líderes sobre os beneficios, a significación, as características e os efectos positivos da práctica regular da actividade física e deportiva e do exercicio físico, dos riscos e danos dunha práctica inadecuada e dos elementos e criterios que identifiquen a súa correcta execución, así como información, orientación e asesoramento sobre as posibilidades de actividade física e deportiva adecuadas no seu contorno en calquera sector de intervención profesional.
- C22 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.
- C23 6.3 Articular e despreparar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.
- C24 6.4 Articular e despreparar procedementos, procesos, protocolos, análises propios, con rigor e actitude científica en materias de carácter social, xurídico, económico, científico ou ético, cando sexa necesario e pertinente en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal). e informal físico-deportivo; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).
- C25 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.
- C26 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.
- D5 2.1 Saber orientar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente exercicio físico e condición física nun nivel avanzado, baseado na evidencia científica, en diferentes ámbitos, contextos e tipos de actividades para toda a poboación e con énfase nas poboacións de carácter especial como son: persoas maiores (terceira idade), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patologías, problemas de saúde ou asimilados (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico), atendendo ao xénero e á diversidade.
- D6 2.2 Identificar, comunicar e aplicar criterios científicos anatómico-fisiolóxicos e biomecánicos a un nivel avanzado de competencias no deseño, desenvolvemento e avaliación técnico-científica de procedementos, estratexias, accións, actividades e orientacións adecuadas; previr, minimizar e/ou evitar un risco para a saúde na práctica de actividade física e deportiva en todo tipo de poboación.
- D7 2.3 Deseñar e aplicar de forma fluída, natural, consciente e continuada, un exercicio físico e unha condición física adecuados, eficientes, sistemáticos, variados, baseados en evidencia científica, para o desenvolvemento de procesos de adaptación e mellora ou readaptación de determinadas capacidades de cada persoa en relación ao ser humano. o movemento e a súa optimización; co fin de poder resolver problemas desestruturados, de complexidade crecente e imprevisibles e con énfase en poboacións de carácter especial.

- D8 2.4 Articular e amosar un nivel avanzado de destreza na análise, deseño e avaliación de probas de avaliación e control da condición física e do rendemento físico-deportivo.
- D11 3.1 Analizar, identificar, diagnosticar, promover, orientar e avaliar estratexias, accións e actividades que favorezan a adhesión a un estilo de vida activo e a participación e a práctica regular e saudable da actividade física e do deporte e do exercicio físico de forma adecuada, eficiente e segura por parte dos cidadáns. co fin de mellorar a súa saúde global, benestar e calidade de vida, e facendo fincapé en poboacións especiais como: persoas maiores (maiores), escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, de saúde ou asimiladas (diagnosticadas e/ou prescritas). por un médico) tendo en conta o xénero e a diversidade.
- D12 3.2 Saber promover, asesorar, deseñar, aplicar e avaliar técnico-científicamente programas de actividade física, exercicio físico e deportes axeitados e variados, adaptados ás necesidades, demandas e características individuais e grupais de toda a poboación, facendo fincapé nas persoas maiores. persoas maiores), o xénero feminino e diversidade, escolares, persoas con discapacidade e persoas con patoloxías, problemas de saúde ou similares (diagnosticadas e/ou prescritas por un médico).
- D13 3.3 Articular e despreparar programas de fomento, orientación, coordinación, supervisión e avaliación técnico-científica da actividade física, o exercicio físico e o deporte para toda a poboación, facendo fincapé nas poboacións de carácter especial, coa presenza dun profesional ou realizados de forma independente polo cidadán, nos distintos tipos de espazos e en calquera sector da actividade física e da intervención profesional do deporte (ensinanzas físico-deportivas formais e informais; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; xestión da actividade física e deportiva) segundo ás posibilidades e necesidades dos cidadáns, para acadar a súa autonomía, comprensión e a maior e adecuada práctica da actividade física e do deporte.
- D14 3.4 Promover a educación, a difusión, a información e a orientación constante ás persoas e líderes sobre os beneficios, a significación, as características e os efectos positivos da práctica regular da actividade física e deportiva e do exercicio físico, dos riscos e danos dunha práctica inadecuada e dos elementos e criterios que identifiquen a súa correcta execución, así como información, orientación e asesoramento sobre as posibilidades de actividade física e deportiva adecuadas no seu contorno en calquera sector de intervención profesional.
- D24 6.1 Coñecer e comprender as bases da metodoloxía do traballo científico.
- D25 6.2 Analizar, revisar e seleccionar o efecto e a eficacia da práctica dos métodos, técnicas e recursos de investigación e da metodoloxía de traballo científico, na resolución de problemas que requiran o emprego de ideas creativas e innovadoras.
- D26 6.3 Articular e despreparar con rigor e actitude científica as xustificacións sobre as que elaborar, apoiar, xustificar e xustificar de forma constante e profesional todos os actos, decisións, procesos, procedementos, actuacións, actividades, tarefas, conclusións, informes e desempeño profesional.
- D27 6.4 Articular e despreparar procedementos, procesos, protocolos, análises propios, con rigor e actitude científica en materias de carácter social, xurídico, económico, científico ou ético, cando sexa necesario e pertinente en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal). e informal físico-deportivo; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte).
- D28 7.1 Coñecer e saber aplicar os principios éticos, deontolóxicos e de xustiza social no desempeño e implicación profesional, así como ter hábitos de rigor científico e profesional e unha actitude constante de servizo aos cidadáns no exercicio da súa práctica profesional coa que se pretende. mellora, excelencia, calidade e eficiencia.
- D29 7.2 Coñecer, elaborar e saber aplicar as condicións ético-deontolóxicas, estrutural-organizativas, o desempeño profesional e a normativa do exercicio profesional dos Licenciados en Ciencias da Actividade Física e do Deporte, en calquera sector profesional da actividade física e do deporte (educación formal e físico-deportivo informal; adestramento físico e deportivo; exercicio físico para a saúde; dirección de actividade física e deporte); así como poder desenvolver un traballo multidisciplinar.

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	B2 B11 B12	C25 C26	D28 D29
Adaptación a novas situacións, resolución de problemas e aprendizaxe autónoma.	A2 B3 B7 B9	C6 C14	D24 D25 D26
Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da anatomía.	B3 B4 B4 B9	C6 C8 C14 C22 C23	D5 D5 D6 D6 D7

Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	B2 B3 B9 B10	C5 C7 C9 C11 C12 C13 C22 C24	D5 D6 D7 D8 D11 D12 D13 D14 D24 D25 D27	
Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	A1	B11 B12	C25 C26	D28 D29
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	A1	B2 B4 B9 B10 B11 B12	C11 C12 C14 C22 C25 C26	D12 D13 D14 D24 D25 D26
Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	A1	B9	C5 C22 C23	D24 D25 D26
Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.		B2 B3	C5 C6 C31 C32	D5 D6 D11

Contidos

Tema	
1. Terminoloxía anatómica	Xeneralidades: citoloxía, histoloxía i embrioloxía humana. Aparato locomotor: testa, colo, tronco e extremidades. Corazón e grandes vasos.
2. Estrutura xeral do corpo humano	Aparato dixestivo. Aparato respiratorio. Aparato xénito-urinario.
3. Anatomía do aparato locomotor	Estesioloxía. Sistema Nervioso Periférico Craneal. Sistema nervioso da vida autónoma. Sistema Nervioso Central
4. Neuroanatomía e esplacnoloxía	
Temario práctico	Prácticas de citoloxía e histoloxía. Prácticas de disección i estudo dos distintos tecidos. Identificación de estruturas en modelos anatómicos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	38	60.5
Prácticas de laboratorio	30	30	60
Exame de preguntas obxectivas	1	14	15
Exame de preguntas obxectivas	1	13.5	14.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia. Para o seu estudo os alumnos dispoñen en FAITIC das presentacións vistas na clase, así como material complementario, en versión dixital ou papel.
Prácticas de laboratorio	Con estas clases búscase que sirvan ó alumnos para una mellor comprensión e aplicación dos coñecementos teóricos. Tutorización individual ou en grupos pequenos para dúbidas e consultas. Realización de actividades tuteladas, con técnicas grupais participativas. Exercicios prácticos no laboratorio de Ciencias Morfolóxicas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Aclaración de dúbidas e exposición en grupos reducidos de aspectos específicos da materia. Manexo tutorizado de fontes de información.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Prácticas de laboratorio	Prácticas: Puntuarase tanto a asistencia como a calidade das actividades realizadas nas prácticas. Valoraranse os exercicios realizados, tanto individuais como en grupo. A nota final (NF) calcularase a través da nota de prácticas e avaliación continua (NEC) e a nota dos exames finais de preguntas obxectivas (NEF), mediante a seguinte fórmula (tomada de Bardina e Liz): $NF=NECx0.3+(10-NECx0.3)x(NEF/10)$	30	B11 B12	C5 C6 C7 C9 C11 C12 C13 C14 C22 C23 C24 C25 C26	D28 D29
Exame de preguntas obxectivas	Exame teórico: Preguntas de cinco opcións, resposta única, sen puntuar negativos. Para aprobar é necesario contestar o 70% das preguntas correctamente.	35	B2 B3 B4 B9 B10 B11 B12	C25 C26	D5 D6 D7 D8 D11 D12 D13 D14 D24 D25 D26 D27
Exame de preguntas obxectivas	Exame teórico: Preguntas de cinco opcións, resposta única, sen puntuar negativos. Para aprobar é necesario contestar o 70% das preguntas correctamente.	35	B2 B3 B4 B10 B11 B12	C25 C26	D5 D6 D7 D8 D11 D12 D13 D14 D24 D25 D26 D27

Outros comentarios sobre a Avaliación

A **avaliación continua** articularase coas prácticas de laboratorio e complementarase cos exames de preguntas obxectivas. A nota final (NF) calcularase a través da nota de prácticas e avaliación continua (NEC) e a nota dos exames de preguntas obxectivas (NEF), mediante a seguinte fórmula (tomada de Bardina e Liz): $NF=NECx0.3+(10-NECx0.3)x(NEF/10)$

A **avaliación global** realizarase unicamente co exame de preguntas obxectivas. Utilízase a mesma fórmula do párrafo previo, e ao non realizar prácticas, a nota de avaliación continua (NEC) será 0, polo que a $NF=NEF$.

Si non se superou a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na Convocatoria de Xullo.

Manteranse os mesmos criterios en sucesivas convocatorias.

As datas oficiais de exames poderanse consultar na web da Facultade: <http://fced.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- DRAKE RL, VOGL A., **Gray: Anatomía para estudantes**, 3ª ed, Elsevier, 2015
- GILROY AM., **Prometheus. Atlas de Anatomía**, 2ª ed, Panamericana, 2013
- LIPPERT H, **Anatomía. Texto y atlas**, 4ª ed, Marban SL, 1999
- MOORE KL, **Anatomía con orientación Clínica.**, 7ª ed, Lippincott Williams and Wilkins., 2013
- NETTER FH, **Atlas de Anatomía Humana**, 6ª ed., Masson S.A, 2015
- OLSON TR, **A.D.A.M. Atlas de Anatomía Humana**, Masson-Williams & Wilkins, 1997
- PAULSEN F, WASCHKE J., **Sobotta atlas de Anatomía Humana**, 23ª ed, Elsevier, 2012
- WILLIAMS PL, **Gray Anatomía**, Elsevier, 1998
- SCHÜNKE M, **Texto y Atlas de Anatomía**, 3ªed, Panamericana, 2015

Bibliografía Complementaria

Recomendacións
